

Ufk-1 Âti Mecmuası Üzerinde Bir İnceleme*

Geliş Tarihi:23.10.2014
Kabul Tarihi:12.12.2015

Neslihan BODUR**

Öz

Tanzimat'la Türk kültür hayatına giren süreli yayınlar, İstibdat dönemiyle darbe olarak yavaşlamış fakat ardından II. Meşrutiyet'in ilanı ile büyük bir hız alarak yoluna devam etmiştir. II. Meşrutiyet sonrasında aydınlar coşkuyla kaleme sarılmış ve yaygın hayatında patlama yaşanmıştır. Bu yayınlar içinde konu edeceğimiz Ufk-1 Âti mecmuası ise meşrutiyetten üç yıl sonra Konya'da çıkmış, “siyasetten maada edebi, fenni, felsefi, kültürel” konulardan bahseden on iki sayılı bir edebiyat mecmuasıdır. Daha çok Milli Edebiyat sanat anlayışını taşıyan dergide bu doğrultuda yazılar ve şiirler yazılmıştır. Bu yazıda Ufk-1 Âti mecmuası değişik açılardan incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: II. Meşrutiyet, Dergi, Ufk-1 Âti, Şiir.

A Study On Magazine of Ufk-1 Âti

Abstract

In turkish literature, magazines began to appear with Tanzimat. But they slowed down after the İstibdat. However, publishing activities started with second constitutionalism again. Turkish Intellectuals issued a lot of magazines within second constitutionalism so publication activities have made great progress. One of these magazines is Ufk-1 Âti. It issued three years after the second constitutionalism. Ufk-1 Âti dealt with literature, science, culture and philosophy but it was never interested in politics. We examined magazines of Ufk-1 Âti in different ways in this study.

Keywords: Second Constitutionalism, Magazines, Poem, Ufk-1 Âti.

---

* Bu yazı, Giresun Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde hazırlanan, Neslihan Bodur, Ufk-1 Âti Mecmuası, (inceleme), 2014 adlı bitirme çalışmasından hareketle hazırlanmıştır.

** Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Giriş

Türkiye belli dönemlerde sosyal ve siyasi sahada kırılma noktaları yaşamıştır. Bu kırılmaların en çok yaşandığı dönem ise 19. Yüzyıl olmuştur. Bu dönem Osmanlı devleti yüzünü batıya dönmüş ve oradaki gelişmeleri sıklıkla takip etmiştir. Bu dönemde batıdan getirilen yeniliklerden bir tanesi süreli yayınlardır.

Tanzimat'la birlikte Türk kültür hayatında görülen süreli yayınlar, 23 Temmuz 1908'de Meşrutiyet'in yeniden ilan edilmesiyle yazın dünyasındaki daha etkili yerini almıştır. Otuz üç yıllık İstibdat devrinin yıkılmasıyla basın hayatındaki özgürlük ortamından yararlanan süreli yayınlar, hemen her alanda ülkede birikmiş olan fikir canlılığını yaymak için büyük bir renkle ortaya çıkmışlardır.

İçerisinde siyasetten magazine, ziraattan felsefeye pek çok konu barındıran süreli yayınlar başta edebiyat tarihçiliği olmak üzere pek çok bilim dalına kaynaklık etmektedir. Bunun yanı sıra Tanzimat'tan bu yana gelişerek gelen süreli yayınlar, bize, yazıldıkları döneme ait sosyal, siyasi, kültürel ve ekonomik pek çok konu hakkında bilgi vererek kültür aktarımını sağlar. Bir döneme ışık tutan bu yayınlar geçmişle gelecek arasında köprü vazifesi görerek kültür taşıyıcılığını sağlayan büyük bir mirastır.

Bu çalışmada, Ufk-ı Âti mecmuasının genel özellikleri, şekil özellikleri, yayın politikası ve yazar kadrosu verildikten sonra seçilmiş birkaç şiir örneği üzerinden derginin sanat görüşlerine bakılacaktır.

Ufk-ı Âti Mecmuasının Genel Özellikleri

Ufk-ı Âti , 17 Mart 1327 (30 Mart 1911) ile 4 Eylül 1327 (17 Eylül 1911) tarihleri arasında yayınlanmış on iki sayılık bir mecmuadır. Tarihten anlaşılacağı üzere, dergi II. Meşrutiyetten üç yıl sonra çıkmıştır. Yoğun istibdat devrinin ardından II. Meşrutiyet ilan edilince halk sevinç naraları atarak neredeyse eli kalem tutan herkes özgürce yazmaya başlamıştır. Ancak bir yıl geçmesine rağmen beklenen yeniliklerin gerçekleştirilmemesi, aydınları hayal kırıklığına uğratmıştır. Bu sebepten dolayı zamanla bir içe yöneliş başlamış ve daha bireysel konulara dönülmüştür. İşte Ufk-ı Âti mecmuası da bu heves kırıklığının yaşandığı dönemde çıkarılmıştır.

Mecmua 7 ay boyunca yayın hayatını sürdürmüştür. İlk 10 sayı on beş günde bir, son iki sayı ise aylık olarak yayınlanmıştır. Kelime anlamı “gelecek ufuklar” olan Ufk-ı Âti mecmuası siyasetten başka her şeyden bahsetmiş, edebi, felsefi, fenni, ahlaki, tarihi bir mecmuadır. Şüphesiz edebiyat pek çok bilim ve sanat dalı ile iç içedir ve hepsinden beslenmiş ya da kaynaklık etmiştir. Fakat belli dönemlerde sanatçılar siyasetten uzak durmaya özellikle dikkat

etmişlerdir. Ufk-1 Âti mecmuası da çıkarıldığı dönemden önceki İstibdat Devri'nin etkisiyle ve ardından gelen İttihat ve Terakki yönetiminden hoşnut olmamaları nedeniyle sanatlarına siyaseti sokmamayı tercih etmişlerdir.

Mecmuanın iç kapağın da bulunan “Genç Kalemler'in makes-i efkârı” ibaresinden de anlaşıldığı üzere Genç Kalemler'in sanat ve edebiyatta benimsemiş olduğu sade dil hareketini kendilerine yol edinmeye çalışmışlardır. Sanat, kültür ve edebiyat yönü ağır basan mecmua mütevazı bir dergidir. Hayatın içinden olayları acısıyla, tatlısıyla sunmaya çalışmıştır. Dönemin siyasetinden uzak, daha çok sanat ve edebiyatla ilgilenen dergi şiire ve edebi yazılara yoğunluk vermiştir.

Ufk-1 Âti Konya'da Maşrık-1 İrfan matbaasında basılarak yayımlanmıştır. Mecmuanın Konya'da yayınlanması ayrıca dikkate şayandır. Basın ve yayın hayatının genellikle merkezi İstanbul ve çevresi iken Anadolu'dan yükselen bu ses incelenmeye değerdir. O dönemde Konya'da bulunan basın yayın hayatına bakacak olursak Ufk-1 Âti'nin matbaası ile aynı ismi taşıyan bir gazete çıktığına görmekteyiz. Bu gazete İttihat ve Terakki'nin karşısında yer alarak yayın hayatında bulunmuştur. “*II. Meşrutiyet dönemi Konya gazetelerinden biri olan Maşrık-1 İrfan, yayın hayatına Islah-ı Medâris-i İslâmiye bünyesinde başlar. II. Meşrutiyet sonrası kendini yenileyen medrese, bir de gazete yayınlama ihtiyacı duymuştur. Medresenin kurucu müderrislerinden Nakşibendiliğin Hâlidîye kolu şeyhi Zeynelabidin Efendi'nin siyasî çizgisi, Maşrık-1 İrfan'ın yayın politikasını da tayin eder. Gazete, medrese temelinde oluşan İttihat ve Terakki muhalefetinin önce Ahali Fırkası, sonra da Hürriyet ve İtilâf nezdinde sözcülüğünü üstlenmiştir.*”

Konya'daki genel tutum devletin başındakilere muhaliftir. Ufk-1 Âti'nin de siyasetten hiç bahsetmemesindeki nedenin bu olması muhtemeldir.

Mecmuanın 12. Sayısının son sayfasında bütün nüshalarının temin edilebileceği adrese yer verilmiştir.

“*Risalemizin on iki numaradan ibaret olan birinci cildi toptan olarak Konya'da kitapçı Torasyan Efendi dükkânında ve matbaa-ı ittisâlde Konya Kütüphanesi sahibi Mehmet Tevfik Efendi Kütüphanesinde (9) kuruş fiyatla satılmaktadır. Birinciden itibaren tamam olarak on takım kalmıştır.*” (Ufk-1 Âti, 1327: 1)

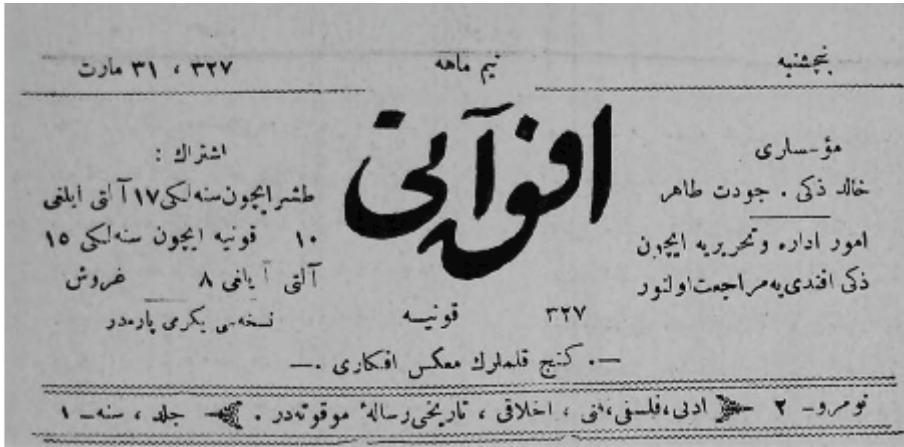
Mecmuanın Şekil Özellikleri

Mecmuanın her sayısında iç ve dış olmak üzere iki adet kapak bulunmaktadır. 1. ve 2. sayıların dış kapağında büyük punto ve el yazısı ile Ufk-1 Âti yazmaktadır. İsmi altında derginin yayınlandığı tarih, tarihin hemen altında nîm-i mâha (yarım ay) kelimesi yer alır. Onun sağ alt kısmında numara, sol alt kısmında sene ve cilt bunların altında ise mündericât bulunmaktadır.

3. - 4. sayıların dış kapağında ise Ufk-1 Âti yazısının sağında müessisleri, solunda Halit Zeki, Cevdet Tahir, altında ise Konya yazmaktadır. Onun altında sağ köşeden sola doğru numara, cilt, çıkartıldığı gün ve tarih bulunmaktadır. Onun altında mündericât yer almaktadır.

5. sayısında Ufk-1 Âti yazısını yanında iştirak başlığı altında “Konya için seneliği (10) altı aylığı (8) kuruştur. Taşra için seneliği (17) altı aylığı on kuruştur” açıklaması yer alır. Onun altında pencşenbe ifadesi, bu ifadenin altında ise sağdan sola doğru numara, tarih, 10 para ifadesi bulunur. Mündericât ve en altında diğer sayılardan farklı olarak Konya Matbaası yazısı vardır ama dış kapağın yanındaki sayfanın en altında ise Maşrık-1 İrfan Matbaası yazar bu da bizi şüpheye götürür. Sanıyoruz ki derginin çıkmış olduğu matbaa Konya Matbaası adıyla da bilinmektedir.

6.-12. Sayılar arasında farklılık bulunmamakla birlikte Ufk-1 Âti yazısının altında iştirak açıklamasını yaparak derginin en altında Maşrık-1 İrfan Matbaası yazar.

Mecmuanın iç kapağında başlık klişesinin sağ üst kısmında pencşenbe, üstünde nîm-i mâha, sol üst köşesinde yayımlandığı tarih yazar. Başlığın sağ tarafında müessisleri: Halit Zeki, Cevdet Tahir, Umur u İdare-i tahririye için Zeki Efendi'ye müracaat olunur. Sol tarafında iştirak: Taşra için seneliği (17) altı aylığı on kuruştur Konya için seneliği 16, aylığı 8 kuruştur, nüshası 20 paradır ifadesi yer alır. Başlığın altında Konya ve tarih, tarihin altında “Genç Kalemler'in makes-i efkârı” ibaresi yer alır. Onun altında sağdan sola doğru numara, “edebi, felsefi, fenni, ahlaki, tarihi, risale-i mevkutedir” ifadesi, cilt, sene yer alır. 6. Sayıdan itibaren derginin yazı işlerine Fuat Rıza ve Naci Fikret'te dâhil olur ve Heyet-i Tahririye başlığı altında bunlarında ismi geçmektedir.

Mecmuanın her nüshası 9 ile 16 sayfa arasındadır. Genel itibari ile dış

kapaklarda dergi hakkındaki yazılar, hatırlatmalar, teşekkür yazıları, bilmeceler yer alırken iç kapakta edebi ve sosyal yazılar yer alır.

Yayın Politikası

Ufk-ı Âti mecmuası, 17 Mart 1327 (30 Mart 1911) ile 4 Eylül 1327 (17 Eylül 1911) tarihleri arasında yayınlanmış on iki sayılık bir mecmuadır. Yayın tarihinden anlaşıldığı üzere mecmua Genç Kalemler (1910-1912) dergisinden yaklaşık bir yıl sonra yayın hayatına girmiştir. Mecmuanın her sayısının iç kapağında bulunan “Genç Kalemler’in makes-i efkâridir” (Genç Kalemler’in fikirlerinin yansıması) klişesinden anladığımıza göre kendilerine Genç Kalemler dergisini öncü seçmiş ve onun izinden gitmeyi amaç edinmişlerdir. Genç Kalemler, yazın tarihimiz açısından çok önemli bir yere sahiptir çünkü o bir devrin edebiyatını, Milli Edebiyatı, başlatan mecmuadır. Milli edebiyat çevresinde yazarlarımız sosyal konulardan bahsederek halkı bilinçlendirmeye çalışmışlardır. Ufk-ı Âti her ne kadar Genç Kalemler’in yansımalarını taşıdığı ifadesini barındırsa da onu neşreden şair ve yazarların edebiyata Fecr-i Âti kanalı ile girmiş oldukları göz önünde tutulmalıdır. Mecmuada sanatçılar her ne kadar sade dil kullanmaya özen gösterse de yine o bol tamlamalı Arapça ve Farsça kelimeler kullanmaktan geri durmamıştır. Şüphesi bu durum pek yadırganmamalıdır çünkü yüzlerce yıl kullandığın bir dilden bir anda tamamen kopmak mümkün değildir.

Mecmuanın ilk yazısı onun önsözü niteliğindedir ve bu yazı derginin izleyeceği yolu açıkça bize göstermektedir. “*Risalemiz, genç, cevval, münevver dimağlardan feveran eden seyyale-i şiir ve hakikatin bir makes-i tab şeması olacaktır. Milletimizin ve alel-husus Ufk-ı Âti ve istikbalimizi barika-yı irfan ve zekalarıyla perver ü hayat edecek olan şebâb mütefekkirimizin kalemlerine bir seyr-i çâlâkî-i cesaret vermek. İşte mesleğimizin, maksadımızın hülasa-i biriyası... !*” (Ufk-ı Âti, 1327: İç Kapak) Bu yazıdan anladığımız üzere mecmuanın amacı genç beyinlerin, parıltılı hakikatin ışığında akıcı şiirler meydana getirmelerini sağlamaktır. Her şeyden önce amaçlarının milletin genç zekâlarına yazma konusunda cesaret vermek olduğunu ifade etmişlerdir. Nitekim bu amaçlarını gerçekleştirdiklerini gören Mahmut Fakir dergide “*Ufk-ı Âti Muharrirlerine*” (M.F, 1327: İç Kapak) isimli yazısını yazarak bu yazıda onları takdire şayan bulduğunu söylemiştir.

Mecmua dönemin siyasetinden uzak kalmış, daha çok sanat ve edebiyatla ilgilenmiş şiire ve edebi yazılara yoğunluk vermiştir. Ayrıca küçük hacmine rağmen başka yerlerde çıkan mecmualara da destek olarak onların adını anmış ve okuyucularına önermiştir. “Köylü” başlıklı yazısında biz buna açık olarak tanıklık ederiz;

“İstanbul’da bu namda musavver eğlenceli üsbûî bir gazete mevku

intişara çıkmıştır. Devam-ı muvaffakiyetini temenni eder ve karilerimize tavsiyeyi vecibe-i ad ederiz.” (Ufk-1 Âti, 1327, s. Dış kapak) hakkında ilanlar yayınlanmıştır. “Fransızca Tatil Dersleri” (Ufk-1 Âti, 1327: Dış Kapak) adlı yazıda bunu görmekteyiz.

Mecmuada dil ve üslup açısından pek tutarlılık yoktur. Ne kadar sade ve akıcı bir dil ile yazmaya çalışsalar da yer yer yoğun olarak Arapça ve Farsça kelimeler, tamlamalar kullanmışlardır.

Yazar Kadrosu

Ufk-1 Âti kısıtlı ve tanınmamış bir yazar kadrosuna sahiptir. Bunun nedeni mecmuanın İstanbul'dan uzak bir Anadolu şehrinde çıkarılışı ve yayın hayatının kısa olması olabilir. Pek çok yazar ve şair edebi hayatına ilk başladıklarında bir dergi etrafında toplanarak yazılarını dergilerde neşretmişlerdir. Ufk-1 Âti şairleri de böyledir onların çoğunun bir kitabı bile yoktur belki ama bu güzel dergiyi meydana getirmiş ve yazılarına burada can vermişlerdir.

Yazılarıyla Ufk-1 Âti mecmuasını ortaya koyan bu yazarlar edebiyat dünyasına Fecr-i Âti topluluğunun ışığında eserler meydana getirerek girmiştir. Daha sonra Genç Kalemler'in görüşlerini benimseyerek bu yolda ilerlemeye çalışmış fakat yine de geçmişin etkisini üzerlerinden silememişlerdir.

Mecmuanın yazı işlerini ilk sayılarda Halit Zeki ve Cevdet Tahir yürütürken daha sonra Fuad Rıza ve Naci Fikret de bu göreve katılmıştır. Yazı işlerinde olmamakla dergide yazıları yayınlanmış başlıca isimler şunlardır:

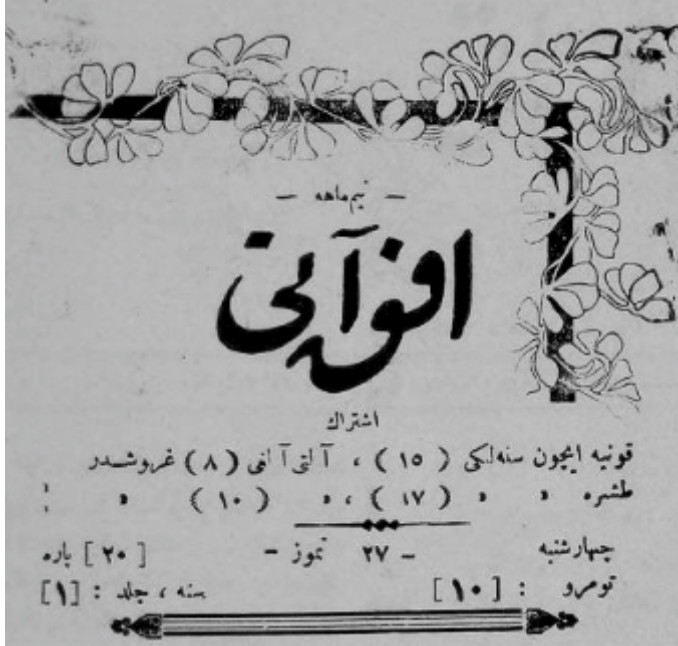
Abdülmecit, Cevat Vecdi, H.(Ha) Z.(Ze), Hulki Amil, İsmet Nazib, M. F. , M. H.(Ha), Mahmut Fakir, Mehmet Behçet, Mehmet Muhlis, Muzaffer Hamid, Necdet Niyazi, N. F., Rifat Celal, Seydişehirli: Zeki, Solak M. , Süleyman İsmet, Tahir Paşa, Tevfik Cevdet, Zeynel Besim'dir.

Dergide bazı yazıların altında bulunan müstear isimler tahminimizce aynı dergi içinde yazan diğer yazarların isminin baş harfleridir. Bu nedenle H.(Ha) Z.(Ze)'nin Halit Zeki, N. F.'nin Naci Fikret, M. H.(Ha)'nın Muzaffer Hamid, M. F.'nin ise Mahmut Fakir olduğuna kanaat etmekteyiz.

Mecmuada Abdülmecit'in; 1 hikâyesi, Cevat Vecdi'nin; 1 şiiri, Cevdet Tahir'in 6 mensur şiiri, 6 edebi yazısı, 2 hikâyesi, 5 şiiri, 1 anı yazısı bulunmaktadır. Fikret Vahdi'nin; 1 hikâyesi, 1 mensur şiiri, Fuad Rıza'nın; 2 sosyal yazısı, 2 şiiri, 1 mektup yazısı, 2 mensur şiiri, 4 edebi yazısı, 1 hikâyesi mevcuttur.

Halit Zeki'nin; 2 şiiri, 2 mensur şiiri, 6 hikâyesi, 1 edebi yazısı, Hamdi Bey'in, dergi hakkında bir yazısı, Hulki Amil'in; 1 bilmececi, 1 mensur şiiri, İsmet Nazib'in; 1 hatırası, Mahmud Fakir; dergi hakkında bir yazısı, 2 tarih yazısı; Muzaffer Hamid'in; 6 şiiri, 2 mensur şiiri, 2 edebi yazısı bulunmaktadır.

Mehmet Behçet'in; 1 mensur şiiri, Mehmet Muhlis'in; 1 hikâyesi, 1 edebi yazısı, 1 çeviri yazısı, Naci Fikret'in; 1 mektup yazısı, 5 edebi yazısı, 3 şiiri, 1 dergi hakkında yazısı, 3 hikâyesi, Necdet Niyazi'nin; 1 mensur şiiri, Rifat Celal'in; 5 şiiri, Solak M.'nin; dergi hakkında bir yazısı, Süleyman İsmet'in; 2 şiiri, Tahir Paşa'nın; 1 şiiri, Ufk-i Âti imzalı, dergi hakkında yazı, 1 teşekkür yazısı, Seydişehirli Zeki'nin; 1 mensur şiiri, Tevfik Cevdet'in; 1 mensur şiiri, Zeynel Besim'in; 1 şiiri yer almaktadır.

1. Şiirler:

Ufk-ı Âti sanat ve kültür yönü ağır basan bir mecmuadır. Mecmuada en çok bulunan edebi tür şiirdir. Mecmuada toplam 29 adet şiir vardır. En çok şiir yazar Muzaffer Hamid'in 6 şiiri bulunmaktadır. Bu şiirlerin dördü M. H.(Ha), ikisi Muzaffer Hamid imzalıdır.

Şiirler genellikle şairlerin annelerine, babalarına, dedelerine, kardeşlerine ve bazen meslektaşlarına ithaf edilmiştir. Şiirler arasında tamlamalı başlıklarla beyit şeklinde yazılanlarla birlikte sade Türkçe ile başlıklandırılmış, dörtlük halinde yazılanlar da mevcuttur. Ufk-ı Âti dergisi baştanbaşa melal duygusu ile doludur, denilebilir. Gerek şiirlerde gerek mensur şiirlerde hep bir ümitsizlik, karamsarlık duygusu vardır. Ölüm, yalnızlık, kimsesizlik, gam, keder, ayrılık, hastalık, hayal kırıklığı, hayal - hakikat çatışması gibi konulara yer vermiştir.

Bu tarzdaki şiirlerine Cevat Vecdi'nin "Ümit-i Âfil" örnek verilebilir.

(Batan Ümitler) anlamını gelen şiir, içlerinde buldukları sıkıntılı hali gösterir;

Ümit-i Âfil

*Sakin, velvelesiz akşamın
Ufuk mateminde; nur-ı güneşin*

*Çırpınırken envar-ı girizan
Sanki altun kelebekle rîzân*

*Ziyalar, nurlar, şiirler saçarak
Süzülür zulmet-i leyli yarararak (Cevad Vecdi, 1327: 6)*

Mecmuadan alınan bu şiir, dergi çevresindeki şairlerin içinde buldukları durumu göstermektedir. Onlar şiirde belirtildiği gibi yorgun duygularla bu dergiyi çıkarmışlardır. Onların geçmişleri kırmızı kalem çizikleri ile dolu İstibdâd Devri idi. Bu nedenle biraz üzgün, hastalıklı ve yorgundur. Fakat bütün yaşanalar onları yıldırمامış yeniden aydınlık, güzel günlerin geleceğine inanarak geleceğe umutla bakmış ve bunu da Şanlı Âti şiirlerinde açıkça aksettirmişlerdir. Onlar bu milletin yeni düzenini kuracağına olan inançlarını bu şiirle dile getirmişlerdir.

ŞANLI ÂTİ

*Âti o bütün milletin âmâl-i surûru
Tanzim edecek millet onu, ıyd-ı gururu*

*Âni o avâm arzuların melce-i şânı
Milletlere, akvâma birer hatt-ı meâli*

*Ey şems-i dirahşan cihan, ihtar-ı sâti
Ey nurlu kamer, ey kocaman pür nev-i tâli*

*Ey kubbe-i füseha-yı felek, âlim lâ-mevt
Ey müşrik şan ve şerefey nâle-i maksûd*

*Ey süslü cihan ey debdebeli medeniyet
Sâye gede senin kaldı ne vahşet, bedevîyyet*

*Ey şaşaa-i revnak gülgûn ciyâdet
Ey meşcer sal-dide ayâ şâh nezaret*

Ey cû-yı zelâl ey ufacık mevce-i enver

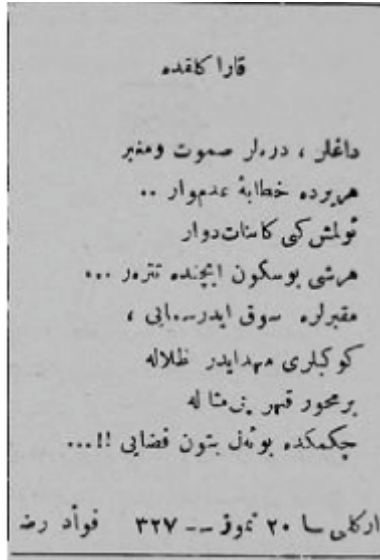

Ey şanlı sema ey kerev günbed-i ahzar

*Ey sahne-i ahenk-i sürûr şule-i nâhîd
Nâhîd fakat hurşit gibi yıldız gibi câvid*

*Ey necm-i hayat, necm-i mükerrem, necm-i felek
Ey cebhe-i pâkîze-i ismet şanlı melek*

*Tekbîl edecek eller ki şabân-ı cihan
Takdis edecek şaşaa ki şule-i cûşan (Muzaffer Hamid, 1327: 6)*

2. Mensur şiirler

Ufk-ı Âti mensur şiir yönünden zengin olmakla birlikte mensur şiirin yer almadığı sayı yoktur. Mensur şiirler, aşk, bahar, ölüm konuludur. Çoğunda bir istek, arzu dile getirilmiştir. Onlar sonbaharın hüznünden acılarından kurtulup ilkbaharın neşesine, mutluluklarına kavuşmak istemişlerdir.

Kendilerinde bulunan bedbaht durumu tabiata yükleyerek, tabiattaki nesnelere, bu duyguları canlandırarak anlatmışlardır;

“Nihayet bir şey söylemek istiyor gibi kalktın. Dudaklarında tebessümle karışık bir şeyler dolaşıyordu. Ve çiçekleri, menekşeleri göstererek bakınız... diyordun: nasıl solmuş çehresiyle ağlıyor... Zavallı çiçekler! Sizin de bedbahtlar, biçare insanlar gibi matemlerini,

elemeleriniz mi var? Şuracıkta öten kuşlar size mersiyeler, matem neşidelerimizi ithaf ediyorlar?,

İşte benim kalbim şu solmuş çiçek gibidir; ümitlerim, arzularım henüz inkişafetmeden solmuş bir gonca gibi... ” (Tevfik Cevdet, 1327: 9)

Mecmuada toplamda 17 adet mensur şiir bulunmaktadır. Yazarlarımız arasındaki dağılışı şöyledir: Fikret Vahdi'nin, Hulki Amil'in, M. H.(Ha)'nın, Necdet Niyazi'nin, Seydişehirli Zeki'nin, Tevfik Cevdet'in bir, Fuad Rıza'nın, Halit Zeki'nin, Muzaffer Hamit iki, Cevdet Tahir'in ise 6 tane mensur şiiri yer alır.

3.Hikâyeler

Hikâye türü edebiyatımızda önemli bir yer arz eder. Ufk-ı Âti mecmuası da bu türe önem vererek hemen hemen her sayıda bir hikâyeye yer vermiştir.

Mecmuadaki hikâyelerde aşk ve hayata dair konular bulunmaktadır. Naci Fikret'in “Heyca-yı Hayat” (1327, s. 3-4) adlı hikâyesinde hayatın her anında mücadele eden insan, Halit Zeki'nin “Sessiz Feryatlar” (1327, s. 3-5) adlı hikâyesinde ise gam, keder içinde kalmış sıkıntılı insan anlatılmaktadır. Ufk-ı Âti muharrirlerinin hikâyelerde dil ve üslupları biraz ağırlaşmış, pek çok Arapça ve Farsça kelimeler kullanmışlardır. Hikâyeler birkaç sayı devam ederek tefrika halinde yayınlanmıştır.

En çok hikâye yazar Halit Zeki olmakla birlikte 6 hikâyesi bulunur. Fikret Vahdi'nin, Fuad Rıza'nın, Mehmet Muhlis'in Cevdet Tahir'in Abdülmecit'in bir, Naci Fikret'in ise 3 hikâyesi bulunmaktadır. Bununla birlikte bir de yazarı olmayan hikâye mevcuttur. Böylelikle dergimizde toplam 14 hikâye mevcuttur.

4. Edebi Metinler

Kültür, sanat ve edebiyat ağırlıklı olan Ufk-ı Âti edebi metinlere çok önem vermiştir. Mecmuada 18 adet edebi metin bulunmakla birlikte şiirlerden sonra en fazla yer tutan türdür. Bu metinler sanat, felsefe, tabiat ve insan konuludur.

Cevdet Tahir'in “Hakikat - Hayal” (1327: 1-3) adlı yazısı bize Servet-i Fünun edebiyatını hatırlatmıştır. Bu yazıda hakikat ve hayal kelimelerinin anlam bakımından zaman içerisinde farklı anıldıklarını ve kavram boyutunda aralarındaki sıkı ilişki dile getirilmiştir. “*O zaman ki fikir-i hayal alüdesi bu gün bir hakikat olarak göze çarpar. Demek ki her zaman fikir hayalde bir hakikat mündemicdir.*”

Bunun yanı sıra mecmuanın ikinci yazısı olan Sanat-ı Tahrir (M. H.(Hâ) 1327: 1)'de Servet-i Fünun edebiyatçılarını ismi anılarak onlar gibi bu devirde kimlerin olabileceği ifade edilerek kıyas yapılmıştır. *“Halit Ziya, Tevfik Fikret, Cenap Şehabeddin gibi müstesna simaları hariç tutalım. Acaba edebiyatımızda üslub mümtazıyla, fikirleriyle, sanatıyla kesb-i temiz, etmiş, lisanımızda bir teceddüd hakiki bir inkılab-ı husûlini temin imiş.! Muhalled asarıyla nasıl hazır ve âtiyi kendilerine minnettar edecek bir fevkaladelik göstermiş kimileri bulabileceğiz; değil bulmak belki pek az simaların bu şerefi kazanmış istidadını haiz olduklarını kütüphaneye-i edebiyatımızı taharrî ettiğimiz zaman ma-teessüf anlayacağız da edebiyatımızda olan boşluğu imla edecek dehalara olan ihtiyacımızın derecesini takdir edeceğiz.”* İşte bu metinler Ufk-ı Âti yazarlarının Servet-i Fünun topluluğu ile olan etkileşimlerini ortaya koymuştur.

Mecmuadaki bazı edebi metinler daha önceki sayılarda çıkmış ya da farklı mecmualarda çıkmış olan yazı ve yazarlara tenkitte bulunmak amacıyla kaleme alınmıştır. Örnek vermek gerekirse Cevdet Tahir'in *“(Neriman) Münasebetiyle”* (1327: 3-4) adlı yazısı, İmzasız *“Babalık Refikamıza”* (1327: Dış Kapak) adlı yazı sonra Naci Fikret'in *“Musahabe”* (1327: 7-8) adlı yazısı birer tenkit yazılarıdır.

Bunun haricinde Fuad Rıza'nın *“Şiir ve Şair”* (1327: İç kapak- 2) adlı metinde şiir ile şair arasındaki bağ anlatmıştır.

Edebi metinlerde çok anlamlı konulara değinilmiş ve her sayıda mutlaka bir tane bu tarz yazıya yer verilmiştir. Mecmuda Naci Fikret'in 5, Fuad Rıza'nın 4, M. H(Ha).nın, Cevdet Tahir'in, Halit Zeki'nin iki, Mehmet Muhlis'in ve İmzasız bir tane edebi metin mevcuttur.

5. Tarihi ve Sosyal metinler

Mecmuada Mahmut Fakir tarafından yazılmış olan bir tane tarihi metin bulunmakla birlikte farklı sayılarda iki kısım olarak tefrika edilmiştir. *“Tarihi Osmaniye'den Bir Yaprak”* (1327: 11-12) başlıklı bu yazıda İstanbul'un fethi konu edilmiştir.

Yine içerisinde bir tane sosyal yazı bulunan mecmuada Fuad Rıza'nın yazmış olduğu *“Aileler Tarz Teşkili”* (1327: İç kapak - 2) adlı sosyal içerikli yazı yer almıştır. Aile kurumu hakkında bize bilgiler veren bu yazı farklı sayılarda iki bölüm olarak neşredilmiştir.

6. Teşekkür Metinleri

Ufk-ı Âti çok seviyeli, mütevazı küçük bir mecmuadır. Toplamda

on iki sayı çıkmış olmakla her sayısında onları destekleyen okuyucularına, abonmanlarına, arkadaşlarına, dostlarına dergilerinde yazan yazarlarına teşekkür etme gereği duymuştur.

“İntişarımızın muhâlasatla ilan edilen rüfekâ-yı kirâma samimiyetle teşekkürler ederiz.” (Ufk- Âti,1327: İç kapak)

Toplamda 8 adet bulunan dergideki bu teşekkürlerin beşi imzasız, ikisi Ufk-ı Âti imzalıdır.

Sonuç

Sanat ve edebiyat tarihi açısından önemli bir yere sahip olan süreli yayınlar, geçmişle gelecek arasında kültür aktarımını sağlayan bir hazinedir. İncelemiş olduğumuz Ufk-ı Âti, 17 Mart 1327 (30 Mart 1911) ile 4 Eylül 1327 (17 Eylül 1911) tarihleri arasında Meşrutiyetten üç yıl sonra çıkmış ve yayınlanmış olduğu dönemdeki sanat anlayışını bizlere yansıtmıştır. Meşrutiyetten sonra içinde buldukları özgürlük havasının çabuk değişmesi ile siyasetten uzak kalmayı tercih ederek daha çok sanat ve edebiyatla ilgilenmiştir. Bu nedenle bünyesinde daha çok şiir, hikâye, edebi ve sosyal yazılar barındırmıştır.

Toplamda on iki sayı çıkan Ufk-ı Âti'nin önemli özelliklerinden biri de Konya'da çıkmış olmasıdır. Onlar bir Anadolu şehrinden edebiyatın nabzını tutmaya çalışmışlardır. Kendilerine 1910 yılında çıkmış olan “Genç Kalemler”i örnek aldıklarını ve “Genç Kalemler'in makes-i efkârı” olduklarını ifade etmişlerdir. Fakat buna rağmen mecmua üzerinde yaptığımız çalışmalar sonucunda Genç Kalemler'i takip etmenin yanında edebiyat sahasına ilk girdikleri topluluk olan Fecr-i Âti'nin etkisini de üzerlerinden atamamışlardır.

Kaynaklar

- Cevad Vecdi. (1327, Haziran). Ümit-i Âfil, Ufk-i Âti, c. 1 nu. 7, s. 6.
Cevdet Tahir. (1327 Nisan). (Neriman) Münasebetiyle Ufk-i Âti, c. 1, nu. 6, s. 3-4.
Cevdet Tahir. (1327 Ağustos). Hakikat–Hayal, Ufk-i Âti, c. 1 nu. 11, s. İç Kapak 3.
DUMAN, Hasan. (2000), Osmanlı – Türk Süreli Yayınları ve Gazeteleri (1828-1928), Ankara.
Fuad Rıza. (1327 Haziran). Şiir ve Şair Ufk-i Âti, c.1 nu.7, s. İç Kapak 2.
Fuad Rıza. (1327 Mart) Aileler Tarz Teşkili, Ufk-i Âti, c.1, nu.2, s. İç Kapak 2.
Halit Zeki. (1327 Mart). Sessiz Feryatlar, Ufk-i Âti, c. 1, nu. 2, s. 3-5.
İmzasız. (1327 Temmuz). Babalık Refikamıza Ufk-i Âti, c. 1 nu. 9, s. Dış Kapak
İmzasız. (1327, Eylül). “Başlıksız”, Ufk-i Âti, c.1, nu. 12, s. 1.
İmzasız. (1327, Mart). Meslek, Ufk-i Âti, c.1 nu.1,s.İç kapak.
İmzasız. (1327, Mayıs). Köylü, Ufk-i Âti, c. 1 nu.5,s.Dış kapak.
İmzasız. (1327, Temmuz). Fransızca Tatil Dersleri, Ufk-i Âti, c.1 nu.9,s.Dış kapak.
M. H.(Hâ): (17 Mart 1327). Sanat-ı Tahrir, Ufk-i Âti, c.1, nu.1, s.İ.K.-3.
Mahmut Fakir. (1327 Mart) Tarihi Osmaniye'den Bir Yaprak, Ufk-i Âti, c.1, nu.2, s.11-12.
Muzaffer Hamid. (1327, Ağustos). Şanlı Âti, Ufk-i Âti, c.1 nu.11,s.6.
Naci Fikret. (1327 Temmuz). Musahabe Ufk-i Âti, c.1 nu.10, s.7-8
Naci Fikret.(1327 Mart). Heycâ-yı Hayat, Ufk-i Âti, c. 1, nu.1, s. 3-4.
Tevfik Cevdet. (1327 Nisan). Aşkларım, Ufk-i Âti, c.1, nu.3, s.9.
Ufk-i Âti. (1327 Mart). Teşekkür-i Mahsus, Ufk-i Âti, c.1, nu.2, s. İç Kapak.